

z kapitalistických armád

Major Ing. Jiří Bureš

Ozbrojené síly Rakouska

Výstavba rakouských ozbrojených sil je výrazně ovlivněna reformou branného systému a celkovou reorganizací schválenou spolkovou vládou v roce 1970. Přestože byla původně rozvržena na 6—7 let, nebyla dosud zcela ukončena. Kromě toho v průběhu její realizace docházelo k jejím dalším úpravám.

Jedním z prvních opatření reformy bylo přijetí zákona ke zkrácení vojenské základní služby na 6 měsíců s platností od 1. 1. 1971. Vzhledem k trvalému nedostatku specialistů, pro jejichž výcvik je šestiměsíční služba nepostačující, byl zákon v roce 1977 doplněn o ustanovení k prodloužení služby podle dosažené hodnoty o 1—3 měsíce.

Nejvýznamnějším legislativním opatřením bylo přijetí ústavního zákona o obraně země v roce 1975, jímž byla poprvé v poválečném období stanovena vojenská doktrína Rakouska. Její podstatou je tzv. prostorová obrana, podle níž se území Rakouska člení s přihlédnutím ke geografickým podmínkám a podle ekonomických a administrativních oblastí na 33 „klíčových zón“, na jejichž udržení závisí úspěšnost obrany celého území. K tomu je přizpůsobena celková organizace a složení ozbrojených sil.

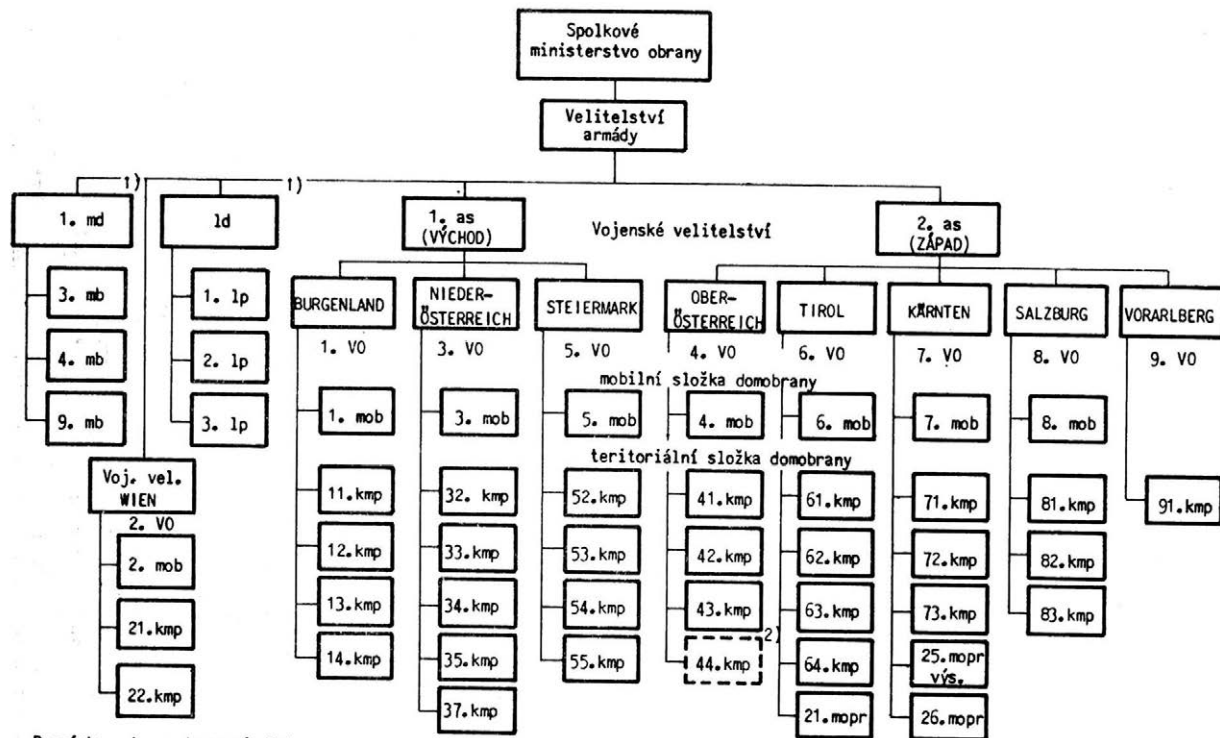
Rakouské ozbrojené síly měly k 1. 9. 1985 asi 49 500 osob (45 000 v pozemním vojsku a 4 000 ve vojenském letectvu), z toho asi 19 000 vojáků z povolání a dělesloužících (16 000 v pozemním vojsku a téměř 3 000 ve vojenském letectvu). Ozbrojené síly jsou budovány na miličním systé-

mu. Vrchním velitelem je spolkový prezident, jehož pravomoc v míru vykonává spolkový kancléř. Za výstavbu a řízení ozbrojených sil zodpovídá spolkové ministerstvo obrany, v jehož čele je ministr obrany (civilní osoba). Jeho stálým odborným poradcem je generální inspektor armády, který v podstatě plní funkci náčelníka generálního štábu. Operační řízení vojsk uskutečňuje III. (operační) správa spolkového ministerstva obrany, jejíž náčelník je současně velitelem armády. V případě vojenského konfliktu se ze III. správy vyčleňuje Velitelství armády, které plní úlohu nejvyššího velení. Náčelník III. správy zodpovídá za bojovou připravenost rakouských ozbrojených sil a jsou mu podřízeny svazky pohotovostních sil a útvary a jednotky domobrany (viz obr. 1 a 2).

Současná výstavba **pozemního vojska** se řídí směrnicí Rady obrany Rakouska z roku 1978, kterou byly schváleny významné změny v organizaci pohotovostních sil i domobrany.

Pohotovostní síly tvoří 1. mechanizovaná divize se třemi mechanizovanými brigádami s celkovým počtem asi 15 000 osob (viz obr. 3). Jejich hlavním úkolem je:

- obsadit nejdůležitější pohraniční posty a bránit pronikání protivníka do vnitrozemí,
- vést obranný boj do doby poskytnutí pomoci spřátelenými státy,
- zabezpečit mobilizaci a rozvinutí útvarů a jednotek domobrany,

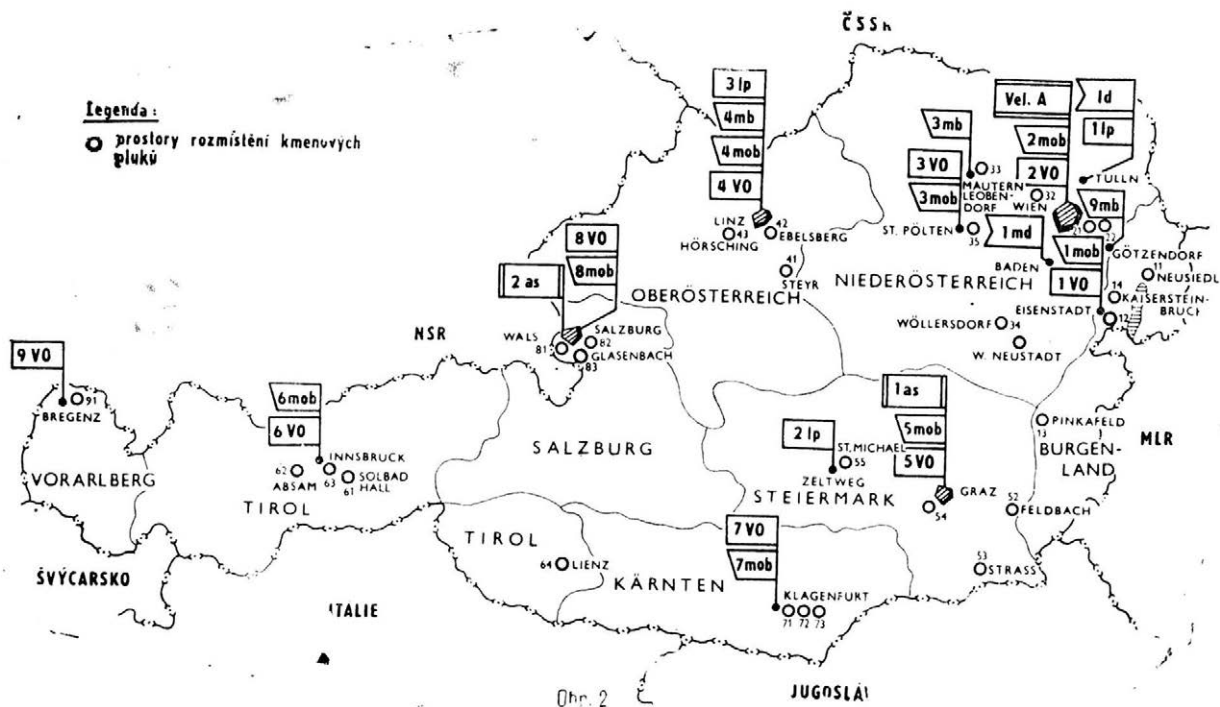
Poznámka: kmp - kmenový pluk

1) 1. mechanizovaná a letecká divize tvoří tzv. pohotovostní síly.

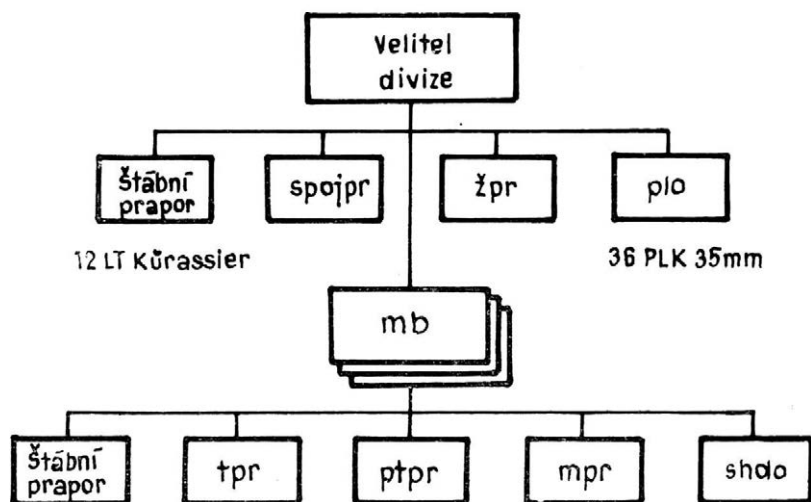
2) Bude postaven do konce roku 1986.

legenda:

○ prošlory rozmístění kmenových pluků

Ohn. 2

Počty osob a výzbroje:

Osoby 15 000

Střední tanky 153

Lehké tanky Kūrassier 165

H 155 mm 54

M 81 mm 24

PLK 40 mm 36

PLK 35 mm 36

PLK 20 mm 72

OT Saurer 366

BzK 106 mm 36

Obr. 3

— poskytovat podporu útvarům a jednotkám domobrany, především těžkými zbraněmi a vést bojovou činnost v úzké součinnosti s nimi.

Největší část pozemního vojska tvoří domobrana. Je uskupena do dvou armádních sborů [1. as — Východ, 2. as — Západ], kterým jsou podřízena vojenská velitelství [vojenské okruhy], vytvořena podle teritoriálního členění, s útvary a jednotkami domobrany. Výjimku tvoří velitelství Wien, které je přímo podřízeno velitelství armády.

Hlavním úkolem domobrany je zaujetí „klíčových zón“ a jejich obrana v součinnosti s pohotovostními silami.

Základem domobrany jsou tzv. kmenové pluky, které v míru zabezpečují výcvik vojáků základní služby i záložníků a současně tvoří materiálně technickou základnu pro mobilizační rozvinutí.

Kmenové pluky se částí sil podléhají na rozvinutí motorizovaných brigád [po jedné u každého vojenského velitelství, kromě velitelství Vorarlberg], které tvoří tzv. mobilní složku domobrany. Motorizovaná brigáda má štábní prapor, tři motorizované prapory, ženijní technický prapor a dělostřelecký oddíl s celkem 6000 osobami, 12 středními tanky, 12 houfnicemi ráže 105 mm, 30 minomety, 32 protitankovými kanóny a 24 protiletadlovými

kanóny. Dále se z kmenových pluků po zmobilizování vytvářejí pluky domobrany, tvořící tzv. teritoriální složku domobrany, jejichž velitelé se zároveň stávají veliteli „klíčových zón“ s úkolem koordinovat bojovou činnost všech útvarů a jednotek působících v zóně.

Pro 33 „klíčových zón“ bylo dosud postaveno 29 kmenových pluků, v příštím roce bude postaven další (44. kmp), čímž se jejich počet zvýší na 30 z 33 plánovaných. Zbývající tři budou postupně postaveny do poloviny devadesátých let.

Pro mobilizační rozvinutí je celkem k dispozici asi 186 000 vycvičených záložníků. Z nich je ročně povoláváno na dvanactidenní cvičení 35 000 až 40 000 osob. Počet vycvičených záložníků se má do poloviny devadesátých let zvýšit asi na 300 tisíc.

Ve výzbroji pozemního vojska bylo k 1. 9. 1985 celkem 492 tanků, 508 obrněných transportérů, 242 děl a raketometů, 624 minometů, 2822 protitankových prostředků a 646 protiletadlových kanónů. Výzbroj je velmi různorodá. Má většinou nízkou technickou úroveň, nedostatečnou palebnou účinnost, malou spolehlivost a klade vysoké nároky na údržbu a ošetřování. Moderní zbraně tvoří jen malou část.

Z obrněné techniky je 32 % tanků typu M60A1 a A3, zbytek tvoří zastaralé tanky M47, M41 a Centurion a lehké tanky Kürrassier, vyvinuté ve spolupráci s Francií a určené k plnění úkolů protitankové obrany. Obrněné transportéry Saurer jsou moderní konstrukce. Nejchvilnější obrněnou techniku disponuje 1. mechanizovaná divize, která je vyzbrojena 65 % všech tanků a více než 75 % obrněných transportérů.

Také **dělostřelecká technika** je nejméně ze 75 % zastaralá (mnohá ještě z období druhé světové války). Jde převážně o zbraně amerického původu. Mezi moderní patří pouze samohybné kanónové houfnice M109, tvořící 25 % z celkového počtu děl.

Zavedené **protitankové zbraně** mají malý účinný dostřel a nízkou pravděpodobnost zásahu první ranou. Ve výzbroji chybějí protitankové řízené střely. K vedení boje s obrněnou technikou protivníka lze použít 225 lehkých tanků Kürrassier, jejichž počet se v příštím roce zvýší o dalších 50 určených pro protitankové rot motorizovaných brigád, 240 protitankových kanónů M52 (čs. původu), 436 bezzákluzových kanónů M40A1 a poměrně velký počet pancéřovek a tarasnic. Protitankovou obranu zesiluje asi 300 děl zabudovaných v polních opevněních, rozmístěných na důležitých operačních směrech.

Protiletadlové zbraně mohou vést palbu na vzdušné cíle jen za dobré viditelnosti a nejsou schopné ničit moderní bojové letouny. Ve výzbroji jsou pouze protiletadlové kanóny starší konstrukce ráže 20, 35 a 40 mm s nízkou palebnou účinností, převážně švýcarského původu. Mezi nejmodernější patří jen 35mm protiletadlové dvojkanóny Z65 švýcarské výroby se systémem řízení palby Skyguard (případně starším zařízením Superfledermaus), které však tvoří jen 13 % celkového počtu protiletadlových zbraní.

Současná organizace a složení **vojenského letectva** byly upřesněny poslední reorganizací v letech 1975 až 1976, kdy byla z původní letecké brigády vytvořena letecká divize se třemi leteckými pluky, radiotechnickým plukem a dalšími útvary.

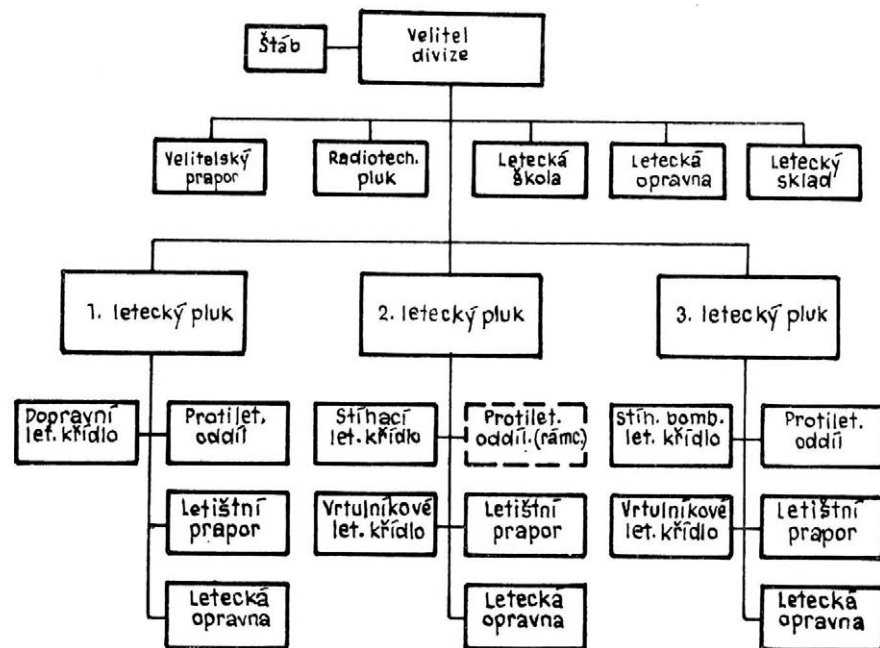
Podle oficiální vojenské doktríny má vojenské letectvo především střežit a chránit vzdušný prostor, zabezpečit jeho radiolokační sledování, vést rádiový a radio-technický průzkum, podílet se na řízení letového provozu včetně jeho koordinace s civilními orgány řízení a zabezpečovat vzdušnou přepravu ozbrojených sil.

Letecká divize (viz obr. 4) je podřízena velitelství armády a tvoří ji všechny útvary a jednotky vojenského letectva a PVO, kromě organických jednotek PVO pozemního vojska. Základními bojovými útvary jsou letecké pluky, jejichž organizace a výzbroj vyplývá z jejich předurčení. 1. letecký pluk je určen pro dopravu a spojení, 2. letecký pluk k protivzdušné obraně a 3. letecký pluk k letecké podpoře pozemního vojska a k vedení vzdušného průzkumu.

K radiolokačnímu střežení vzdušného prostoru byl v roce 1984 dobudován systém řízení a uvědomování PVO Goldhaube a v letošním roce byl předán do operačního použití. Systém zahrnuje dvě operační střediska a pět stanovišť řízení a uvědomování s moderní technikou včetně potřebných spojovacích zařízení. Možnosti systému řízení a uvědomování budou plně využity až po roce 1988, kdy bude uskutečněno přezbrojení letectva stíhacími letouny J-35 D Draken.

K 1. 9. 1985 mělo vojenské letectvo asi 80 letounů a 74 vrtulníků. Letecká technika je velmi zastaralá a její bojové možnosti značně omezené.

Hlavním typem bojového letounu je starší letoun SAAB 105 švédské výroby, určený k PVO (19 letounů) a k letecké podpoře pozemního vojska (12 letounů). Leteckou dopravu zabezpečuje 12 turbovrtulových dopravních letounů PC-6 Turbo Porter švýcarské výroby a dva britské do-

Obr. 4

Počty osob a výzbroje:
asi 4000 osob

1. let. pluk

Vrtulníky	OH-58B	12
	AB-206A	12
	AB-204B	12
Letouny	Pilatus PC-5	12
	Skyvan	2
	L-19	6
PLK	40mm	4
	35mm	12
	20mm	8

2. let. pluk

Vrtulníky	Alouette III	24
Letouny	SAAB 105D	19
PLK	40mm	4
	35mm	8

3. let. pluk

Vrtulníky	AB-212	12
	S-65D	2
Letouny	SAAB 105D	12
	L-19	10
PLK	40mm	4
	35mm	12
	20mm	8

Letecká škola

Letouny	PC-7	10
	SAAB 91	9

pravní letouny Skyvan. Ve výzbroji je dále malý počet starých cvičných letounů SAAB 91D Safir, několik amerických pozorovacích letounů L-19 a v letecké škole 10 nových cvičných švýcarských letounů PC-7 Turbo Trainer.

V dubnu 1985 rozhodla rakouská vláda o nákupu 24 letounů švédské výroby J-35 D Draken, jejichž dodávky mají být uskutečněny v období 1987 až 1988. Zastaralé letouny SAAB 105 budou využívány pro plnění úkolů letecké podpory pozemního vojska a k výcvikovým úkolům. Předpokládá se, že začátkem devadesátých let budou z výzbroje vyřazeny.

Z vrtulníků jsou ve výzbroji starší americké, italské a francouzské typy: OH-58B, AB-204B, AB-206, AB-212, S-650 a Alouette III.

K odstranění vážných nedostatků a nízké technické úrovně výzbroje vypracovalo spolkové ministerstvo obrany dlouhodobý investiční program výstavby ozbrojených sil na léta 1981 až 1990. Dlouhodobý investiční program je rámcový, určuje převážně pouze finanční limity jednotlivých položek nákupů a investic bez bližšího časového upřesnění. V mnoha případech není ještě ani stanoven typ zbraní, které mají být zavedeny a jsou proto označovány jako „následné“. Celkové plánované výdaje do roku 1990 dosahují 43,5 miliard šilinků. K nejdůležitějším položkám plánu patří již uskutečněné nákupy středních tanků M60A3, kanóno-

vých houfnic M109A2, letounů PC-7, vrtulníků AB-212, stíhacích letounů J-35 D Draken a plánované nákupy lehkých tanků Kürassier, 120mm minometů, dopravních letounů a další bojové techniky. Již dnes je však zřejmé, že plánované finanční prostředky nebudou stačit k pokrytí všech položek plánu.

Rakouské ozbrojené síly nemají dosud požadovanou úroveň. Nejzávažnější nedostatky spočívají v již zmíněném nízkém technickém stavu převážné části výzbroje a bojové techniky pozemního vojska i vojenského letectva.

Nejlepší bojové připravenosti dosahuje 1. mechanizovaná divize pohotovostních sil, která je vyzbrojena nej kvalitnější výzbrojí a je ze dvou třetin doplněna vojáky z povolání a dělesloužícími. Podstatně nižší bojové připravenosti dosahují útvary a jednotky domobrany tvořené převážně vojáky základní služby a záložníky. Také vojenské letectvo svými počty ani kvalitou letecké techniky neodpovídá požadavkům soudobého boje a neumožňuje zabezpečit účinnou leteckou podporu pozemního vojska ani protivzdušnou obranu území.

Ani plánovaná opatření dlouhodobého investičního programu a jeho zaměření na modernizaci výzbroje a bojové techniky vzhledem k omezeným finančním prostředkům současnou nepříznivou situací nevyřeší, umožní pouze udržet dosaženou úroveň.